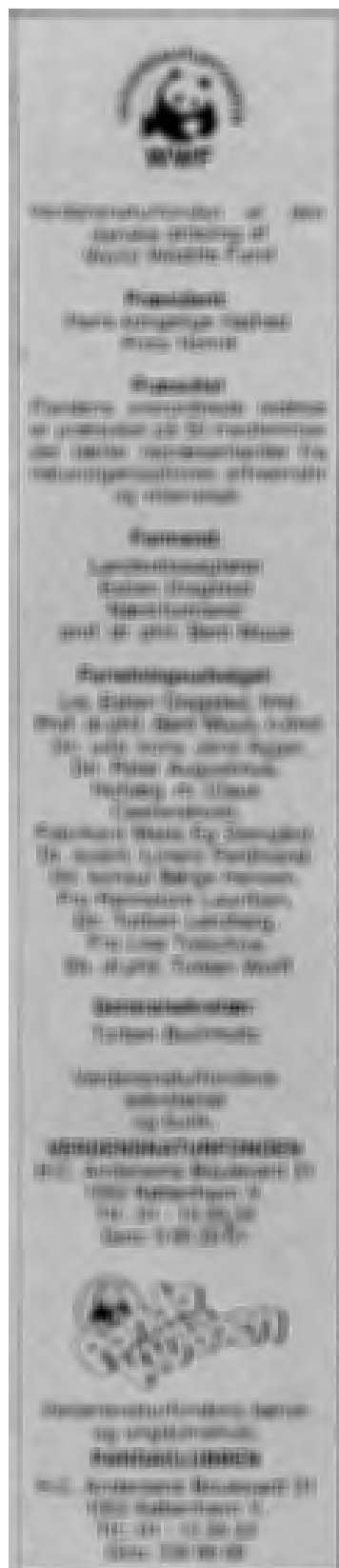

PANDA-NYT

september 3/81

Nyt om pandaen
Ekspedition til Galapagos
Madagascar - et skatkammer
WWF's 20-års-jubilæum
Øregribben

PANDA-NYT
September 1981.

Redaktion
Torben Buchholtz (ansv.)
Carsten Scheuer (lay-out, annoncer)

Redaktionsudvalg
Lorenz Ferdinand, dr.scient.
Boye Hermansen, inf.chef
Bent Muus, prof. dr. phil.
Ole Hamann, lektor, cand. scient.

Tryk: Mogens Raffel
ISBN 0105-7936

Indhold:
Nyt om pandaen 3
Afrikansk øregrib truet 7
Galapagos-ekspedition 8
WWF 20 års jubilæum 12
Nyt fra Verdensnaturfonden 16
Madagascar - et skatkammer ... 18

Forside:
Pandaens levested, Wolong reserva-
tet. Foto: WWF/Nancy Nash.

Eftertryk tilladt med angivelse af kil-
de og forfatternavn.

Skibs- anparter

- et overskud til Dem
på over
54.000 kr.

For kun 18.000 kr. fordelt
over 4 år får De en
skibsanpart på 100.000 kr.

MERCANDIA
PER HENRIKSEN

BREDGADE 49, 1260 KBH. K
TELEFON 01-12 01 55

Næste Panda-Nyt indeholder VAREKATALOG 81/82.

Stort 16-siders varekatalog udkommer november 81.

Næste nummer af Panda-Nyt bliver et 16 siders farvekatalog over de mange pandavarer, som Verdensnaturfonden nu tilbyder. Men læserne skal ikke snydes for oplysning om det alsidige naturbevarings-arbejde, der finder sted overalt på kloden. Derfor er dette nummer af bladet udvidet til 20 sider.

Studiekreds/lederkursus om emnet **PRAKTISK KLUBARBEJDE**

9. - 11. oktober, Blåvandshug skole.

Alle nuværende og kommende ledere af Pandaklubber, samt medlemmer af Pandaklubben over 14 år indbydes til en studiekreds.

I weekendens løb skal vi bl.a. på ekskursion til Skallingen og Sælariet.

Pris kr. 150,- pr. deltager.

Rekvirer udførligt program og yderligere oplysninger på
(01) 13 20 33.

**NB! Begrænset deltagerantal, sidste frist for tilmelding er
2. oktober.**

Arrangør: Pandaklubben/Verdensnaturfonden.

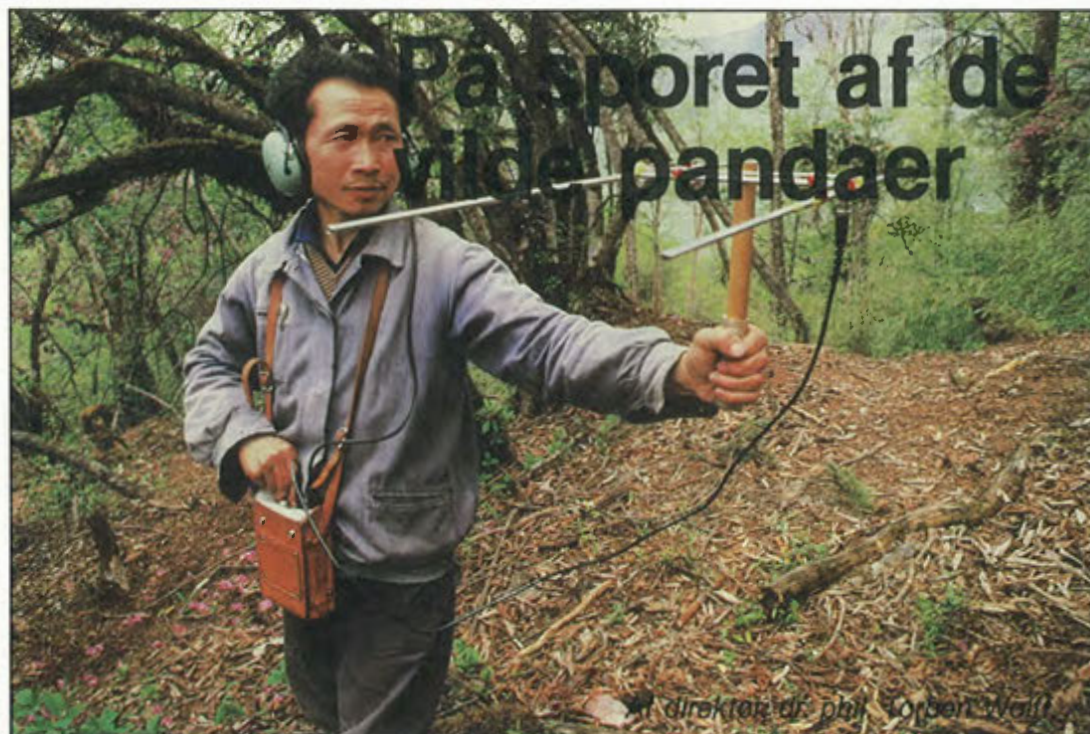

Foto: WWF/GEO/Timm Rauter/BCL

Feltstudierne i Wolong-reservatet — en af Panda-projektets mange opgaver — er ved at tage form.

Tidligere i år startede det store Panda-projekt. Den kinesiske Folkerepublik og Verdensnaturfonden er gået sammen om at redde pandaen - WWFs symbol - fra en truende udryddelse. Truslen består i at de bambusarter, der udgør pandaens eneste føde, visner bort på én gang, som bambus har for vane umiddelbart efter en blomstring. Det var det, der skete for fem år siden i Wanglang-reservatet, hvor mindst 140 pandaer led en kummerlig sultedød.

WWF har bundet sig til at skaffe 1 mio. US dollars til bl.a. indgående studier i felten og til den forskningsstation, der er ved at blive etableret i Wolong-reservatet. Som optakt til indsamlingen her i Danmark fortæltes i april-nummeret af »Panda-nyt« om de vilde pandaer i Ki-

nas bjerge, om bambus som dyrets livsbetingelse, om pandaer i zoologiske haver og om det ambitiøse projekts mange opgaver.

Den mand, der blev udset til at forestå feltstudierne og opførelse og indretning af forskningsstationen, er zoologen George Schaller, der bl.a. som den første studerede bjerggorillaernes privatliv og siden har beskæftiget sig med feltstudier af andre truede dyr.

Schaller rejste til Wolong i november sidste år, og fra ham og andre, der er involveret i Panda-projektet, er der indløbet spændende nyt.

Sne er en gave fra himlen

En af Schallers og hans kinesiske hjælpers hovedopgaver er at fremskaffe så mange oplysninger om pandaernes dagligliv som muligt. Herom ved man nemlig stadig meget lidt, fordi pandaen er en enspændernatur, hvis enemærker er mildest talt utilgængelige.

Pandaer er så sky, og deres domæne er så uoverskueligt, at det hold kinesiske biologer, som i de sidste 3 år har holdt til i Wolong-reservatet, i denne periode kun har set pandaer i alt 16 gange.

Modsat de fleste bjørne går pandaen ikke i vinterhi, og i et så besværligt terræn med næsten uigennemtrængelige bambusskove er sne en gave fra himlen: i sne er sporjagt nemlig umådelig meget lettere.

Alligevel kan det tage en hel dag at følge en panda bare 2 km. Mange gange foregår det på alle fire gennem bambustykninger, der står bøjet af sneen og afgiver deres iskolde byrde langt ned ad ryggen. Eller ved at gribe om overisede bambus, træerødder eller klippestykker for ikke at ende i den nærmeste kløft.

Kilovis af bambus

Hele februar gik med at følge pandaspor, notere mængden og arten af fortæret bambus og

indsamle og undersøge ekskrementer.

Som følge af kostens ringe næringsindhold, der yderligere kun kan udnyttes delvis af pandaen, må dyret tilbringe megen tid med at gumle bambus. Heldigvis har den en hals næsten som et jernrør, så de knivskarpe splinter glider ubesværet ned.

At der skal megen bambus til fremgår af følgende iagttagelse: et sted havde en panda delikateret sig med 213 stængler. Efter vejning og måling af diverse bambusstykker har Schaller beregnet, at den i dette ene måltid havde sat 3 kg bambus til livs! I et andet tilfælde havde en panda over en strækning på 450 m fortæret 198 stængler, heraf 124 unge skud fra året før. Derpå havde dyret sat sig til hvile med ryggen mod en birk og efterladt 20 ekskrementer — tenformede, ca. 6 x 16 cm og med en samlet vægt på 3 kg — hvorpå den havde genoptaget sin endeløse dont med at cirkulere bambus.

Analysen af de indsamlede ekskrementer har Schallers kone taget sig af. Hun tørrer dem på en lille ovn i teltet og noterer bagefter dels hvilken bambusart det er, dels forholdet mellem stængler og blade.

Schaller har også fundet adskillige leopard-ekskrementer. Kinesiske biologer mener at leoparden er pandaens farligste fjende, men i ingen af leopardens hidtil fundne efterladenskaber har Schaller kunnet påvise pandarester.

En »kælkende« panda og familieliv hos guld-languren

Det hårde vinter-feltarbejde har også sine lyse øjeblikke. En dag følger Schaller sporet af en halv voksen panda ned ad en skråning. Hver gang den har skullet passere en lysning, har den »kælket« på maven ned. Så frydefuldt har det været, at den

George Schaller og hans frue.

Foto: WWF/GEO/Timm Rautert/BCL

et særligt godt sted er kravlet tilbage og har taget turen én gang til!

Og der er også andet at glæde sig over. Et sted sidder der rundt om i træerne godt 60 guld-langurer med deres blå ansigter og pragtfulde lange, gyldne hår. Fire hanner i en birk gør sig tilgode med knopper og grenenes gardiner af skæg-lavplanten (*Usnea*), og en halv snes ungdyr leger larmende i en gran. Flere hanner sidder i den lave vintersol med deres unger i favnen. En stor han kommer spankulerende hen ad en gren med den lange hale stolt løftet i en dominerende bue. Han går lige hen til en af hannerne og begynder at kærtegne ungen. Så vender han sig mod en anden han, som imidlertid bøjer sig afvisende over ungen. Med magt trækker han den lille til sig, stryger den blidt og putter den lige så blidt tilbage i moderens favn.

Radiosendere er sagen

I det tidlige forår ankom Howard Quigley fra New York Zoological Society for at forestå den del af feltstudierne, der har at gøre med montering af radiosendere på vilde pandaer. Han er både ekspert i radio-telemetri og har studeret bjørnes adfærd i naturen.

Den første store opgave var at fange nogle pandaer for at forsyne dem med en sender. Fælder med madding blev opsat på steder, hvor man logisk kunne forvente at pandaer passerer og lader sig lokke til.

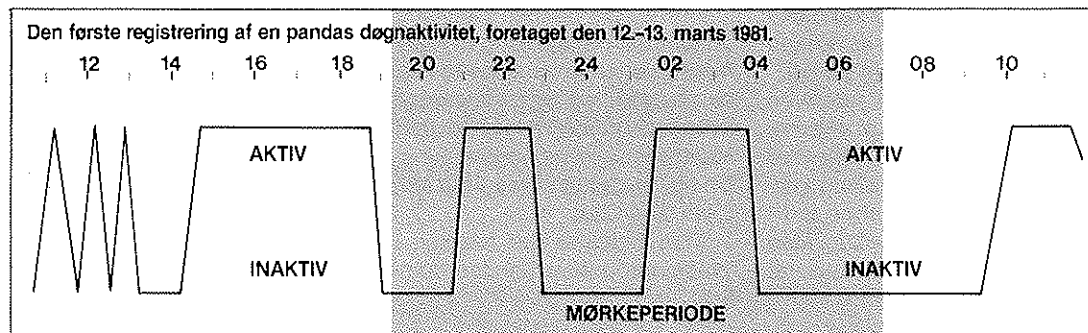
Men panda-logik synes ikke nødvendigvis at stemme overens med menneske-logik, så der gik over en måned med vidtstrakte, trættende rundture for at checke fælderne — bestandig med skuffende resultat.

Zhen-Zhen får halsbånd på

Men så en skønne dag er der gevinst. En fælde viser sig at indeholde en panda, der senere bestemmes til at være en gammel hun og døbes Zhen-Zhen, »den dyrebare«. Nu sidder hun og kigger ud mellem tremmerne med et bedrøvet og uforstående blik.

Howard Quigley bedømmer vægten til 100 kg og fylder en hertil passende mængde bedøvelsesvæske i sprøjten, der er fæstnet til en 1 m lang stok.

Zhen-Zhen udstøder et par forbløffende kraftige brøl, da nålen går ind i låret. Lidt efter begynder hun at hænge med hovedet, men er stadig vågen. Efter nok en lille dosis glider hun ind i en dyb søvn.

Pulsen er 68, og hun trækker vejret støt. Quigley tager måle-
ne: 166 cm fra snuden til den
stumpe halespids, 81 cm høj
over skuldrene og en vægt på
86,4 kg. De fire sorte dævorter er
forbødte fra et ukendt antal un-
gers aktivitet. Tænderne er
stærkt slidte af den evige gum-
len bambus, og der mangler ad-
skillige i venstre underkæbe. Ik-
ke så sært at hoftebenene træ-
der skarpt frem under det uldne
skind.

Dette kan måske også skyl-
des parasitter. Der sidder ingen
snyltere i pelsen, men ifølge
professor Hu Jin Chu, den kine-
ser som sikkert ved mest om
pandaer, er spoleormen *Ascaris
shroederi*, sammen med man-
gel på bambus, den største
trussel mod pandaerne. Han
regner med at op til 70% er infi-
ceret og har fundet 2000 orme i
et enkelt dyr - to vaskefade ful-
de.

Men tilbage til Zhen-Zhen.
Radiohalsbåndet på 650 g gø-
res fast, og det er på tide at
overlade det vågnende dyr til
sig selv. Oplevelsen har ikke ta-
get mere på hende, end at hun
senere tre gange gik i andre
fælder og måtte sættes på fri
fod!

Den anden man har fanget
og forsynet med sender har fået
navnet Long-Long (»Dragen«) ef-
ter dens hjemsted Wolong-
reservatet (»Hvilende drage«).
Det er en ung han, endnu kun
på 54,6 kg, 138 cm lang og med
lidet slidte tænder.

Hvad senderne afslører

De to radioer vil sende konstant
i godt et år, indtil batterierne er
udtømt. Det ideelle ville natu-
rligvis være at man til stadighed
lyttede til senderne, men det vil
være helt uoverkommeligt. I ste-
det indsamler man for øjeblik-
ket to slags oplysninger.

For det første lokaliserer man
én gang om dagen de to dyrs
nøjagtige position ved simpel
triangulering og plotter den ind
på et kort. Med tiden vil dette af-
sløre størrelsen af pandaernes
territorium, eventuelle årstids
vandring osv.

For det andet får man kend-
skab til deres døgnaktivitet: et
signal med 75 impulser pr. mi-
nut fortæller at pandaerne hvil-
er eller sover, mens 100 impul-

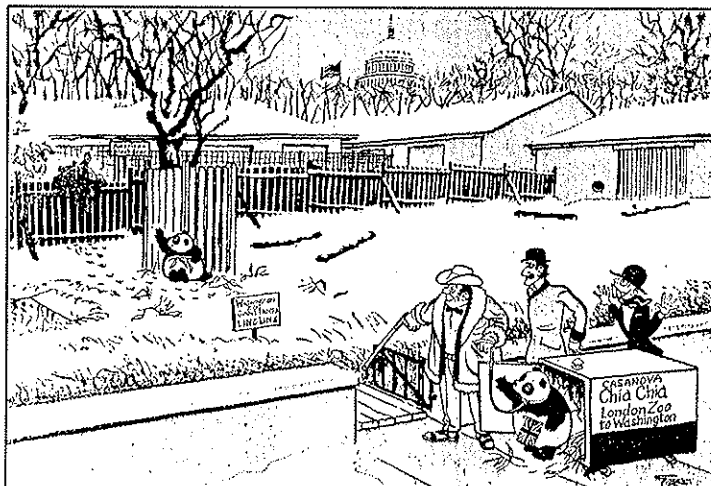
ser afslører at de nu æder, er på
farten eller på anden vis aktive.

Da Quigley og Schaller tog
deres første 24 timers vagt for
at afsløre Long-Longs gøren og
laden, kom det som en overra-
skelse at han var så aktiv om
natten (se tegningen).

Det er besværligt at følge og
iagttage vilde pandaers privatliv
om dagen, men vil det blive
hundredfold vanskeligere at
prøve at udrede deres mystiske,
natlige gerninger.

Ej heller amatører i luften denne gang!

Som nævnt i april-nummeret
har Kina i de senere år anvendt
panda-par som statsgaver til til-
strækkelig indflydelesrige na-
tioner andetsteds i verden. For

»Hallo du der - så'r der kunder i boksen«

(Giles / Sunday Express)

tiden findes der ialt 12 pandaer i fangenskab uden for Kina, men fødsler har ladet vente på sig.

Allerede i 1960'erne havde en hun i London Zoo holdt stævne-møde med en han i Moskva Zoo, og et lykkeligt udfald kunne have bragt lidt varme ind i den daværende kolde krig. Men selv om hannen var interesseret nok var hunnen aldeles afvisende. Det hang nok sammen med at hun fra ganske lille var blevet plejet af og præget på mennesker, så hun ganske simpelt ikke opfattede den russiske bamse som en af sin egen slægt. Derfor er man i dag i zoologiske haver tilbageholdende med at opflaske dyreunger.

I 1972 kom hunnen Ling-Ling og hannen Hsing-Hsing til Washington efter Nixons besøg bag bambustæppet, og to år senere kvitterede kineserne for Edward Heaths visit med hunnen Ching-Ching og hannen Chia-Chia (udtales Cha-Cha).

Men hidtil er der hverken i Washington eller London kommet håndgribelige resultater af de to panda-pars lange samvær.

Derfor blev Chia-Chia, under massemediernes udelte opmærksomhed, i marts i år sendt til Washington — uvist af hvilken grund samtidig med Margaret Thatchers første møde med præsident Reagan. Enhver eng-

lænder forventede naturligvis - efter bedste Nelson-mønster - at Chia-Chia ville gøre sin pligt.

Men det gjorde han ikke. Til hunnen Ling-Lings og alle tobenedes sorg viste han sig at være fuldkommen uinteressert i sex. Alt tydede på at han er fuldt forplantningsdygtig, men han ville bare ikke — tværtimod nedværdigede han sig til at bide pigen for at blive fri for flere tilnærmelser.

Man håbede så på at Washington-hannen Hsing-Hsing ville blive så jaloux over en anden panda-hans tilstedeværelse, at han ville blive opildnet til dåd. Men også dette håb blev beskæmmet.

Til trods for at der har været ganske mange pandaer i zoologiske haver i Kina i de seneste 25 år, er der her kun født mindre end en halv snes levedygtige unger. Og uden for Kina har vi stadig en sådan lykkelig begivenhed til gode.

Pandaen kan reddes. Benyt venligst vedlagte girokort.

Foto: WWF/GEO/Timm Rauter/BCL

Pandaens overlevelen

Biologen, professor Hu Jin Chu, udtaler følgende om chancerne for at pandaen vil overleve:

Vi ser at dyret nu er i en forholdsvis farlig situation. Pandaen har altid været sjælden og den blomstrende bambus i Wanglang for fem år siden var en katastrofe. Det ser ud til at fødselsraten generelt er mindre end dødeligheden. Vi må prøve alt: begrænse sygdom, øge forrådene af føde, studere adfærd, forhøje antallet af fødsler og ved tvillingfødsler prøve at redde den af ungerne, som moderen ikke kan tage sig af — alt. Men vi har tillid til at det går. Vi står over for en enorm arbejdsindsats, men vi er tillidsfulde.

Ny underart af den afrikanske øregrib truet med udryddelse

Den afrikanske øregrib (*Torgos tracheliotus*) er den største af de egentlige gribbe. Den har et vingefang på over 2,5 meter og vægten kan nå op på over 12 kilo.

Indtil for nylig fandtes den afrikanske øregrib udbredt i det meste af Afrika hvor den foretrækker det åbne savanne-landskab. I dette århundrede er arten imidlertid blevet næsten fuldstændig udryddet nord for Saharaørkenen.

I 1938 blev et eksemplar af arten nedlagt nær Jericho i Palæstina, den første antydning af, at arten optrådte uden for Afrika. I 1945 blev arten af professor Heinrich Mendelssohn, fundet ynglende i Negev-ørkenen i det nuværende sydlige Israel. I begyndelsen ansås denne population for at tilhøre underarten *Torgos tracheliotus nubicus* (også kaldet nubisk øregrib), som findes udbredt i det Øvre Ægypten, Sudan, Ethiopien og Somaliland. En nærmere undersøgelse, baseret specielt på levende fugle og i mindre grad på skindlagte eksemplarer, fastslog imidlertid i 1981, at populationen i Negev tilhører en egen og ny underart, *Torgos tracheliotus negevensis* (på dansk sikkert bedst israelsk øregrib). Denne adskiller sig fra den nubiske øregrib ved at have meget små hudlapper, som kun er svagt lyserøde, og ved at have en gennemgående mere ensfarvet brun fjerdrag.

Desværre har populationen af den israelske øregrib undergået en dramatisk nedgang i den korte periode, den har været kendt, og er nu, sammen

Foto: Bertel Bruun

med den mauritanske tårnfalk og den kaliforniske kondor, nær total udryddelse.

Ved opdagelsen af ynglepopulationen i 1945 ansloges antallet af reder at være mellem 25 og 35, og disse udgjorde et karakteristisk element af landskabet i Arava-dalen i Negev-ørkenen. I 1975 fandtes kun 6 redepær og i 1979 kun 4, fra hvilke kun 3 unger blev flyvefærdige. I 1981 udklækkedes kun een unge af tre par.

Årsagen til den katastrofale nedgang i populationen kan ikke med sikkerhed fastslås, men det formodes at være en kombination af forgiftning med rodenticider (thallium), direkte jagt, fældefangst og mangel på føde i form af ådsler.

I 1980 oprettedes en foderstation af det israelske Nature Reserves Authority med økonomisk støtte fra Verdensnaturfonden, i den hensigt at bremse populationsnedgangen.

Et program for oprettelse af en ynglebestand i fangenskab er blevet startet ved Tel Aviv Universitet under professor Mendelssohns ledelse. Seks øregribbe holdes i fangenskab, og det er besluttet at supplere denne bestand med eventuelle fremtidige unger fra den fritlevende bestand. Dette program må anses for at være den eneste effektive mulighed for at redde underarten.

For ganske nylig er øregribbe blevet set i Oman under omstændigheder, som antyder at en ynglebetsnad kan forekomme dér. Imidlertid kendes den eventuelle bestands race-tilhørsforhold ikke, og nærmere undersøgelser af denne omanske forekomst må foretages før vi kan håbe at underarten måtte kunne overleve dér.

Det er ironisk, at den nye underart er beskrevet med så at sige den ene fod på skafottet.

Bertel Bruun

Botanik på Galápagos

Af Ole Hamann & Ole Seberg,
Institut for Systematisk Botanik,
Københavns Universitet

Med støtte fra bl.a. Verdensnaturfonden gennemførte
forfatterne i februar-april 1981 botaniske undersøgelser
på Galápagos.

Galápagosøerne ligger godt 1000 km vest for Sydamerika, og er isolerede, oceaniske øer af vulkansk oprindelse. Kun få organismer har i de 2-4 millioner år, som øerne har eksisteret, været i stand til at nå frem og kolonisere øgruppen. Efterkommerne af de oprindelige indvandrere udviklede sig i specielle retninger, med det resultat at mange af øgruppens organismer i dag er endemiske, dvs. de findes intet andet sted i verden. Det gælder f.eks. kæmpeskildpadder, hav- og landleguaner, Darwins finker, og mange forskellige planter.

Galápagosøerne udgør stadig et enestående naturområde, selv om naturen i nogen grad er ændret som følge af menneskets kolonisering, og især har indførelse og senere spredning af planter og husdyr forårsaget alvorlige problemer for bevarelsen af øernes natur.

Over 80% af øernes areal er nationalpark, og den ecuadorianske nationalparktjeneste står for gennemførelsen af mange frednings- og bevaringsprojekter. Der gøres en betydelig indsats for at bevare de truede arter, som f.eks. kæmpeskildpadder, men i den sidste ende drejer det sig om at bevare hele økosystemer. Den viden, som er

nødvendig for at nå dette mål, indsamles ved mangfoldige undersøgelser og kanaliseres til nationalparktjenesten gennem den internationale videnskabelige station, Charles Darwin Research Station. En særdeles væsentlig del af de økonomiske midler, der er nødvendige både til undersøgelser og praktiske bevaringsprojekter, ydes af Verdensnaturfonden.

Regeneration af plantevæksten efter udryddelse af geder

Forvildede geder udgør et af de allerstørste problemer for bevarelsen af Galápagosøernes natur. Øen Pinta giver et eksempel på, hvor hurtigt den oprindelige vegetation kan ødelægges: Før 1959 var Pinta - en lille ubeboet ø - helt uden indslæbte/forvildede pattedyr, men i 1959 satte en fisker 3 geder i land (2 hunner og 1 han), formodentlig for at kunne skaffe friskt kød næste gang han kom forbi. Men gedebestanden voksede eksplosivt i løbet af få år: I 1970 anslog man, at der var omkring 10.000 geder på øen, og store vegetationsområder havde helt skiftet karakter. Tæt skov og buskads var forvandlet til åbne, parklig-

nende områder. Nationalparktjenesten iværksatte en udryddelseskampagne, som nu, i 1981, endelig nærmer sig sin afslutning. Ca. 40.000 geder er i årenes løb blevet skudt på Pinta, og der er under 100 tilbage. Men i mellemtiden gjorde gederne et voldsomt indhug i plantevæksten, som det fremgår af figur 1 (side 10).

Allerede i 1966 etablerede forskere fra Charles Darwin Research Station faste prøveflader (markeret med pæle) i vegetationen på øen Santa Cruz; siden er flere prøveflader etableret på forskellige øer, bl.a. Pinta og Santa Fe. Ved at undersøge sådanne prøveflader år efter år kan man få et indblik i såvel langtidsændringer i vegetationen som i de enkelte arters etablering, vækst og overlevelse. Et væsentligt formål med vort besøg i 1981 var at fortsætte studiet af vegetationen i disse faste prøveflader. På Pinta har undersøgelserne muliggjort en kortlægning af ændringerne i vegetationen siden 1970, dvs. sideløbende med reduktionen i antallet af geder. Få år efter at jagten på gederne indledtes kunne man konstatere, at plantevæksten begyndte at regenerere (fig. 2). I dag er den godt på vej til at blive lige så tæt som

Figur 1. Prøveflade nær toppen af Pinta, november 1970. Vegetationen næsten fuldstændig ødelagt af geder. Foto: Tj. de Vries.

Figur 2. Samme overflade som i figur 1. oktober 1977. Efter flere års intensiv jagt var antallet af geder reduceret betydeligt, samtidig med at de overlevende var fordrevet fra området nær toppen af øen. Vegetationen var ved at regenerere, med kraftig opvækst af buske og bregner.

skov, domineret af det endemiske træ *Psidium galapagelum* (myrtefamilien), men hvor undervegetationen var præget af bl.a. opvækst af det indførte guajavatræ. Begge områder benyttes periodevis til »græsning« for kvæg, æsler og svin.

I hvert område etableredes 2 faste prøveflader, og Charles Darwin Research Station vil sørge for, at der bliver sat hegn op om den ene af hvert par prøveflader. Dvs. husdyr holdes ude fra den ene prøveflade, men kan græsse i den anden i hvert af de to undersøgelsesområder. I de næste 4-5 år vil prøvefladerne blive undersøgt ca. hvert halve år af landmandens datter, der er biologistuderende ved det Katolske Universitet i Ecuadors

hovedstad Quito. Ved således nøje at følge de enkelte planteindividers skæbne gennem en årrække, håber vi at få oplysninger om hvilken rolle græsningen spiller for konkurrencen mellem *Scalesia*-træer og elefantgræs, og mellem *Psidium*-træer og guajavatræer.

Evolution og systematik hos en endemisk plantegruppe

Planteslægten *Acalypha* (vortemælkfamilien) udviser på Galápagos stor variation, såvel i de ydre træk som i forekomst i forskellige vegetationstyper. Tidligere behandlinger af slægten har vist sig at være utilfredsstillende; man kan ikke med sikkerhed bestemme arterne efter den ellers moderne bestemmelses-

flora over øgruppens planter, og de tidligere behandlinger forklarer intet om artsgruppens udviklingshistorie på Galápagos.

For at undersøge denne slægt nærmere, indsamlede vi *Acalypha* på 4 forskellige øer, samtidig med at vi analyserede de vegetationstyper, hvori de forekom. De foreløbige resultater af denne undersøgelse tyder bl.a. på, at en væsentlig faktor for udviklingen af forskellige *Acalypha*-er har været en økologisk betinget isolation mellem bestandene, dvs. isolation på forskellige typer af voksesteder. Men denne isolation er i dag brudt visse steder på grund af kolonisering og på grund af forvildede husdyrs græsning. Dette har medført, at bestande som tidligere var isoleret fra hinanden, nu har mulighed for at sprede sig og komme i kontakt med hinanden. Derved får de også mulighed for at krydse indbyrdes, og forskellene mellem dem udviskes. Dette betyder, at man muligvis vil kunne anvende forekomsten af sådanne kryds-

Figur 3. »Lonesome George« på Pinta, marts 1972. Foreløbig det eneste kendte overlevende eksemplar af Pinta-underarten af kæmpeskildpadde.

Foto fig. 2 og 3:
Forfatterne

ninger som tegn på ændringer i det oprindelige miljø, selv hvor sådanne ændringer ellers kan være vanskelige at påvise.

Nye undersøgelser

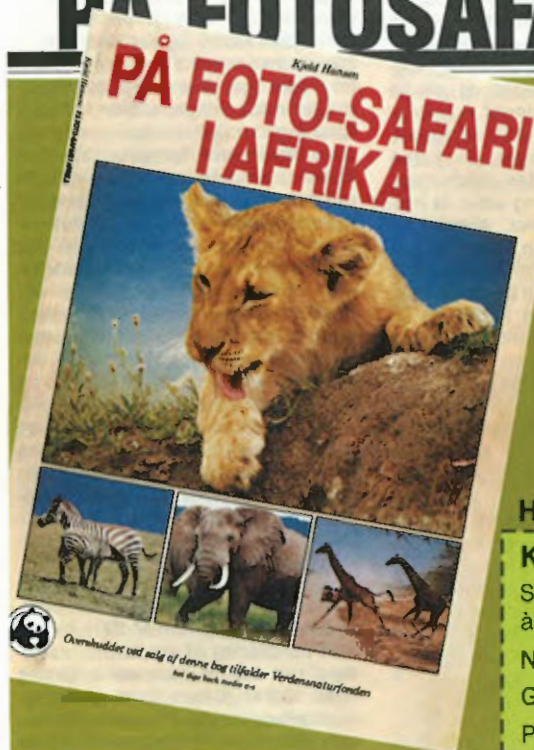
Selv om Galápagosøernes natur er godt undersøgt, sammenlignet med andre tropiske områ-

der, er der et stort behov for mange forskellige slags undersøgelser. Som grundlag for praktiske fredningsprogrammer har nationalparktjenesten brug for konkret viden, både om de truede arter (som f.eks. kæmpeskildpadder, landleguaner, og *Scalesia*-træer), og om de indførte og indslæbte organismer

(som f.eks. geder, guajavatræer osv.), der udgør trusler mod den oprindelige natur.

Galápagos giver formodentlig et af de bedste eksempler på et vellykket samarbejde mellem international videnskab, internationale naturbevaringsorganisationer som Verdensnaturfonden, og nationale myndigheder. Den meget store internationale interesse for Galápagos er nok den bedste garant for, at det kan lykkes at bevare øernes enestående natur, på trods af de mange problemer. ■

PÅ FOTOSAFARI I AFRIKA

Kjeld Hansen har i samarbejde med Verdensnaturfonden formået at få spænding og storslået skønhed forenet til en levende og informativ bog.

Bogen koster kr. 39,75 incl. moms og forsendelse. Klip kuponen ud, vedlæg beløbet i check og send det til:

kai dige bach media a-s
Gl. Klausdalsbrovej 482
2730 Herlev

Husk at mærke kuverten »Fotosafari«.

KUPON

Send mig _____ stk. »På fotosafari i Afrika«
å kr. 39,75.

Navn _____

Gade _____

Post nr. _____ By _____

»En dyrebar og sårbar lille planet«

Uddrag af formanden for WWF's præsidium, Sir Peter Scotts, tale ved Verdensnaturfondens 20 års dag, d. 27. maj 1981.

Vi er her for at fejre 20 års dagen, ikke blot for oprettelsen af en fond, men også fordi vi på en ny måde betragter os selv som beboere af og formyndere for en dyrebar og sårbar lille planet.

Denne tankevækkende observation er baseret på et fremragende foredrag, som for to måneder siden på »The Royal Institution« blev holdt af Max Nicholson, grundlæggeren af den internationale organisation World Wildlife Fund. Jeg kan ikke forestille mig, hvordan man på en mere koncis måde kan beskrive hvad der skete i 1961, og hvad vi faktisk fejrer i dag: »En ny måde at betragte os selv som beboere af og formyndere for en dyrebar og sårbar lille planet«.

»The International Union for the Protection of Nature« var blevet stiftet i 1948 og skiftede i 1956 navn til »The International Union for Conservation of Nature and Natural Resources«. Dens bestyrelse mødtes med et par måneders mellemrum i Bruxelles, og senere i Morges i Schweiz. De skulle diskutere naturens bevarelse, men tilbragte i virkeligheden det meste af tiden med at tale om penge, og om hvordan de skulle skaffe nok til at betale sekretærene måneden ud. Disse mennesker var højt ansatte zoologer, botanikere, økologer og fredningsfolk som stillede sig gratis til rådighed, fordi den vilde naturs bevarelse lå dem stærkt på sinde og det var et frygteligt spild af deres tid at skulle tale om at skaffe midler hertil. Da vi engang vendte hjem fra et sådant møde med Max Nicholson, på den tid direktør for »British Nature Conservancy« som han havde oprettet, blev vi enige om at der fandtes mere professionelle måder at skaffe penge på, og at vi skulle udnytte dem til bevarelse af naturen.

Victorianske fremgangsmåder

På samme tid havde imidlertid Sir Julian Huxley skrevet en række artikler i Observer om naturkrisen i Afrika, og han modtog et stort brev fra Victor Stolan, en naturinteresseret britisk statsborger født i Tjekkoslaviet, som foreslog, at man i hast oprettede en international organisation, »for at samle nogle millioner pund uden at skulle mobilisere kommissioner, komitéer etc., idet der ikke er tid til victorianske fremgangsmåder«. — Julian sendte brevet til Max Nicholson, som straks gik i gang uden at mobilisere kommissioner, skønt han dog havde en komite, som mødtes på hans kontor og her diskuterede symbolet for den nye organisation. Man skulle bruge et kendt og elsket dyr, som var sjældent og på tilfredsstillende måde kunne reproducere i sort/hvid. Ved mødet bad de mig tegne noget i den retning, hvilket jeg gjorde den følgende weekend i Slimbridge. Mit første produkt var en meget gedigen Panda. Men Gerald Watterson - dengang generaldirektør for IUCN - boede hos os, og da han er en talentfuld tegner lavede han hurtigt en skitse af en mere kæk og charmerende Panda. Kort efter havde vi et symbol baseret på Gerald's ide, og nu 20 år senere har vi det stadig.

De fire søjler

På dette tidlige tidspunkt bad vi Hans Kongelige Højhed Hertugen

af Edinburgh om at blive præsident for den britiske afdeling af WWF. Den dag han sagde ja, fik han også prinsen af Nederlandene til at blive præsident for den internationale World Wildlife Fund.

Fra første begyndelse var den støtte vi fik fra offentligheden hjertevarmende, og gennem årene har millioner af mennesker støttet WWF's projekter økonomisk. Hvis bevaringspolitikken til slut bliver gennemført, vil det være på grund af støtte fra almindelige mennesker over hele verden.

Måske var vi for blåøjede, da vi startede WWF. Vi måtte have projekter for at rejse penge. Vi havde en enkelt bevaringsfilosofi baseret på fire begrundelser, »de fire søjler« kaldte vi dem: etisk, æstetisk, videnskabelig og økonomisk. Måske skulle vi fra starten have sat den sidste øverst. Da vores projektanmodninger kom ind, fastsatte bestyrelsesmedlemmerne en prioritetsliste, og vi gik ned gennem listen til pengene slap op.

Det var alt sammen ret enkelt. Dengang rykkede vi ud, når der blev slået alarm. Vi var endnu ikke blevet involveret i de andre faktorer, som gør bevaringsforanstaltninger nødvendige, såsom overbefolkning, miljøforurening, fattigdom, avanceret landbrug, overforøget udvikling osv. Men vi talte om at holde mulighederne åbne for fremtidige generationer, og det gør vi stadig. Der var naturligvis det vanskelige spørgsmål om prioritering. Hvilke problemer var de vigtigste? Hvilke projekter hastede mest? Gradvist begyndte vi at tænke, at det vigtigste var at gøre andre mennesker opmærksomme på problemerne, på krisen, på de ekstreme farer - at opdrage folk, fra de meget unge til verdens ledere og beslutningstagere. Det har stadig første prioritet, og det kræver stadig penge.

- og to milepæle

En kolossal milepæl i vort fremskridt var oprettelsen af 1001, hvortil - på opfordring af vor første præsident - et tusind mennesker bidrog med 10.000 dollars til at skabe en kapitalfond på 10 millioner. Renterne dækker WWF International's faste udgifter. Idéen kom fra vort be-

styrelsesmedlem Anton Rupert, og dets iværksættelse som tog tre år blev gennemført af Charles de Haes, vor nuværende generaldirektør.

»The World Conversation Strategy« (Note 2) som blev udarbejdet af IUCN og WWF i samarbejde med FN's miljøprogram er en anden milepæl, og af enorm vigtighed. Dokumentet fik en ualmindelig kraftig start sidste år, og vi tror, fra en række meddelelser vi har fået, at mange regeringer har fattet interesse herfor. Og naturbevarelse trænger stærkt til aktiv støtte fra regeringer. Nylige valg, især i Frankrig og Tysk-

land i år, viser at spørgsmålet om naturens bevarelse påvirker vælgerne, og regeringerne må - og vil, er jeg overbevist om - tage afgørende skridt med hensyn til naturens bevarelse.

»Ja, jeg er optimist!«

Jeg er mange gange blevet spurgt, om jeg ser på fremtiden med optimisme og håb, om jeg føler at vi væsentligt har dæmpet hastigheden af arters udslættelse eller ødelæggelsen af levesteder gennem de sidste 20 år. I nogle tilfælde tror jeg

måske at vi har, og jeg er stadig optimist. Men meget er forandret i de sidste to årtier. Fart og proportioner inden for alt har accelereret og tager stadig fart, så det presserende behov for en løsning af vor opgave er steget dramatisk. Men folks idéer har også forandret sig. Der er langt større årvågenhed over for farene, end der var før.

Ja, jeg er optimist.

Vi kommer ikke til at redde alt det, vi gerne ville, men vi vil komme til at redde meget mere, end hvis vi aldrig havde forsøgt.

Oversat af Herdis Helms

»Vi må tackle de usikre, halvhjertede og kyniske ...«

Uddrag af HKH Prins Philip's tale ved Verdensnaturfondens 20-års dag den 27. maj 1981

At blive præsident for WWF er et forskrækkende og udfordrende projekt, og jeg modtog kun invitationen på grund af den interesse der er for bevarelsen af vore naturværdier, og den begejstring som så mange mennesker har vist for det arbejde, der bliver gjort af WWF og IUCN. (Over en million mennesker over hele verden giver regelmæssigt penge til WWF). Med denne opbakning vil jeg gøre alt hvad jeg kan for at hjælpe til at udmønte den interesse og begejstring i praktiske og effektive bevarelsesforanstaltninger hvor som helst der er brug for dem.

Hertil kommer at der er oprettet 26 nationale organisationer, som har skaffet midler til og været ansvarlig for et antal vigtige projekter i deres lande, samtidig med at de har givet livsvigtige samlede bidrag til projekter i lande, som ikke har de nødvendige ressourcer til dækning af egne behov. Jeg håber at mange flere nationale organisationer må blive oprettet, og jeg håber at de alle vil blive hjulpet til at blive mere effektive. Bevarelsen af vore naturværdier kender ingen nationale grænser, den er af lige stor betydning for alle folk uden hensyn til race, farve, religion, kultur eller rigdom.

Et års avisannoncer

Før denne kongstanke blev realiseret for 20 år siden var der ingen central organisation, der financerede bevarelsen af vore naturværdier. I dag - 20 år, 55 millioner dollars og 2.800 projekter senere - kan WWF med tilfredshed se tilbage på sine

resultater. Denne fornemmelse af tilfredshed betyder imidlertid ikke, at vi kan sidde her i den tro at alt er i den skønneste orden. 55 millioner dollars i frivillige bidrag er ganske imponerende, men når man betænker at det omtrent svarer til den sum

Fra pressemødet i forbindelse med World Wildlife Funds 20-års dag. Fra venstre ses dr. Lee Talbot, direktør i IUCN, Charles de Haes, generaldirektør i WWF, HKH Prins Philip, WWF's præsident, Sir Peter Scott, formand for WWF's præsidium. Foto: Michele Dépraz.

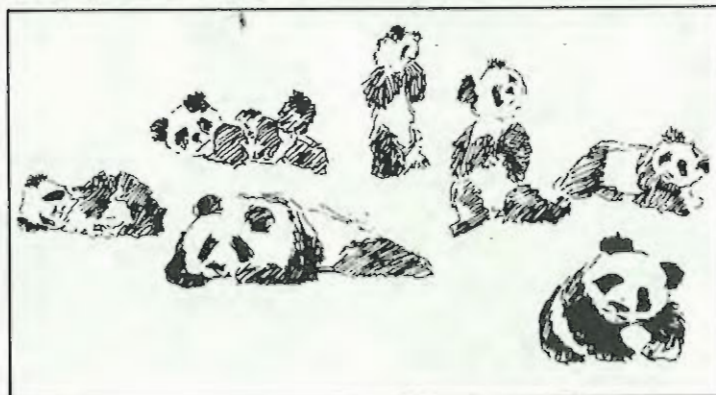
der i England anvendtes på avisannoncer i 1980 alene, beløber det sig faktisk ikke til ret meget. Underet er, at man for denne sum har kunnet udvirke så meget. Derfor har vi ikke råd til at mindske vore anstrengelser. Truslerne mod vore naturværdier i hele verden er nemlig endnu alvorligere og endnu farligere i dag end de var for 20 år siden.

Så mange løfter og smukke ord

Afgørende for hele arbejdet for bevarelsen af de truede arter er oprettelsen af fire globale konventioner, som WWF og IUCN bærer en stor del af ansvaret for. De omfatter »Trade in Endangered Species«, »Wetlands«, »Migratory Species« og »The World's Cultural and Natural Heritage«. (Note 1).

Mange regeringer har allerede besluttet at tilslutte sig disse konventioner, men de må underskrives af mange flere regeringer, og endnu vigtigere er det at ministre og embedsmænd må tro på dem og sikre at de bliver iværksat. Vi må ikke lade regeringer tro, at de bare kan klare sig med en underskrift og derefter hurtigt glemme at gøre noget ved det. Jeg beklager at måtte sige, at der i stigende grad foreligger beviser for at regeringer i de rigere lande, trods mange løfter og smukke ord, i praksis kun har gjort lidt for at begrænse denne yderst skadelige handel. Så længe der eksisterer et marked i de velhavende lande, vil der altid være mennesker som er klar til at gøre hvad som helst for at imødekomme behovet.

Udviklingen af panda-symbolet, der blev skabt i 1961 af Sir Peter Scott efter nogle skitser af Gerald Watterson.

Fortsæt presset mod lovgiverne

Vi må aldrig glemme at vort primære formål er bevarelsen af de uddøende arter og beskyttelsen af deres levesteder. Ingen anden organisation gør dette arbejde.

Måske har den vigtigste udvikling af alle været samarbejdet mellem WWF, IUCN og FN's Miljøprogram med hjælp fra FAO og UNESCO til formuleringen af »World Conservation Strategy«. (Note 2).

Dette dokument opstiller klart og uimodsigeligt formålet med bevarelsen af vore naturværdier og giver praktiske retningslinier til nytte for alle nationale regeringer, internationale virksomheder og frivillige organisationer, som går ind for denne sag. Den internationale organisation WWF og de nationale organisationer må aldrig ophøre med at øve pres på regeringer og andre organisationer, så de går i gang med at udarbejde og igangsætte specifikke strategier for deres egne særlige situationer. WWF's og IUCN's hovedkvarter i Gland er altid parat til at yde råd og vejledning.

Strategiens hovedmål

Det spørgsmål som vi i WWF må se at få løst er hvordan vi bedst kan hjælpe med til at nå strategiens mål.

Vi må først og fremmest anerkende, at naturbevarelse har tre forskellige og adskilte aspekter. Der er den tekniske og videnskabelige side, som omfatter vurderingen af risici og farer og alle afgørelser om de

foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre de truede arters overlevelse og deres levesteder og bevarelsen af naturen som et hele. Dette aspekt er højt specialiseret, og jeg tror at WWF i alle sådanne sager bør forlade sig på vor partner, IUCN's ekspertråd. Dette efterlader WWF med ansvaret for finansielle, praktiske, sociale, politiske og administrative aspekter og for opstillingen af prioriteter inden for grænserne af vore ressourcer.

Store projekter

For det andet skal der betales for naturbevarelsesprojekter og PR-programmer. Det er derfor WWF's vigtigste funktion at skaffe pengene til de projekter, som foreslås af IUCN, såvel som til dens egne PR-programmer, og den hjælp den skal yde nationale organisationer.

De metoder der anvendes for at gøre offentligheden opmærksom på naturbevarelse og skaffe penge dertil falder i to kategorier. Der er særlige internationale indsamlinger igangsat af WWF til specielle formål. Disse har inkluderet »Operation Tiger«, »Red Næsehornet«, »Levende Hav« og sikkert vigtigst af alle »Regnskovskampagnen«, som skal begynde næste år.

Samtidig kører de nationale organisationer deres egne kampagner og skaffer penge til deres egne projekter, men de forventes også at give et bidrag igennem WWF til projekter iværksat af IUCN i andre dele af verden.

Den yngre generation - en vigtig PR-opgave

For det tredje er der PR- eller oplysnings-aspektet. Det skal bringe budskabet ud til folk og skabe en ny holdning i offentligheden i almindelighed, og blandt opinionsdannere, politikere, administratorer, ledere, liberale erhverv og medierne i særdeleshed. Med mindre disse mennesker bringes til at forstå, at bevarelsen af naturen kræver praktiske programmer og effektive foranstaltninger, kan vi aldrig gøre store fremskridt. At appellere til deres følelser er ikke nok. De må lære at indse, at bevarelsen af naturen er af ligeså vital betydning for fremtidige nationers helbred og trivsel som bortledning af spildevand og forsyning med rent vand.

Selvfølgelig er vor vigtigste oplysningsopgave at få den yngre generation i tale, og vi må bruge alle midler, såsom skoler og højere læreanstalter, ungdomsorganisationer, frivillige foredragsholdere, TV-programmer og naturligvis de nationale naturbevarelsesorganisationer.

Alle enige

Sagen er nemlig den, at filantroper har været optaget af opdragelse og uddannelse meget længere end de har bekymret sig om naturens bevarelse. Som følge heraf kan et antal større velgørenhedsorganisationer ikke støtte naturbevarelsesprojekter som sådan, men kunne måske overtales til at støtte uddannelse hertil. WWF har således allerede påbegyndt en særlig uddannelsesfond for at skaffe bidrag fra sådanne organisationer og har indtil nu skaffet £ 250.000 til uddannelsesprojekter.

At vinde gehør for bevarelse af naturen med alle disse midler kan beskrives som en politisk aktivitet, men kun i den forstand at den er et emne af offentlig interesse. Den er absolut ikke politisk i partipolitisk eller ideologisk forstand. I virkeligheden er bevarelse af naturen sikkert en af de meget få sager, som finder støtte i alle dele af samfundet, i alle afskygninger af politisk filosofi, i alle dele af verden. Faktisk tror jeg at det er en sag, som selv kirkerne kan blive enige om.

Flere nationale organisationer

Propaganda for naturens bevarelse er derfor en relevant og yderst vigtig funktion for WWF. Det er derfor at vi, foruden at skaffe penge, skal op-

muntre til dannelsen af nationale organisationer og yde dem al mulig hjælp, oplysning, rådgivning og støtte. De er i propagandaslagets forreste linie, og vi må sørge for at de aldrig mangler ammunition. Nationale organisationer må også selv stå frem som aktive initiativtagere i naturbevarelsens tjeneste i deres egne lande, hvilket igen vil hjælpe dem til at blive endnu mere effektive i arbejdet med at skaffe midler til internationale projekter.

Der er derfor et meget stort behov for det tættest mulige samarbejde og den størst mulige integration mellem IUCN, WWF og de nationale organisationer. Dette er blevet af voksende betydning efterhånden som naturbeskyttelsesbevægelsen har udviklet sig i omfang og rækkevidde. Jeg vil i mit arbejde give denne integration første prioritet, fordi vi ikke kan opnå vore mål, før WWF er således organiseret, at vi kan gøre bedst mulig brug af de evner og den velvilje, som står til vor rådighed i så mange dele af verden, og af de tekniske oplysninger fra IUCN og dets medlemmer.

Hele økosystemer er alvorlig truet

Naturen bliver angrebet som aldrig før, og hele økosystemer og deres floras og faunas overlevelse er alvorlig truet. Jordens befolkning vokser eksplosivt, og alene dens størrelse kræver mere udvikling, mere plads og bedre udnyttelse af naturens ressourcer. Hvis den fortsætter med at vokse meget længere, vil naturen blive ødelagt, og menneskets undergang vil uundgåeligt blive resultatet.

Før eller senere vil enhver der går ind for naturens bevarelse blive stillet over for det enkle spørgsmål, om det er rigtigt at bekymre sig om planter og dyr, når så mange mennesker sultar. Det er ikke et valg mellem mennesket eller naturen, det er et spørgsmål om mennesket og naturen, for hvis vi svigter naturens verden kan mennesket næppe heller overleve. Og som om befolkningsekspllosionen, illegal jagt, overgreb mod landbruget, rovdrift på skovene, nedbrydning og forstyrrelse på grund af offentlig adgang og kommerciel udnyttelse af naturens ressourcer ikke var nok, så må vi oven i købet afmægtige være vidne til at vold, krige og revolutioner forårsager ubeskrivelige skader på naturen. Folk er bekymrede over forureningen, men tænk blot på de menneskeskabte økologiske katastrofer i områder som Uganda, Afghanistan og Sydøstasien.

Ikke et spørgsmål om blæk, film og timer

Bedømmelsesgrundlaget for vort arbejde er ikke, hvor meget blæk der er brugt, hvor mange meter film der er anvendt, hvor mange timer man har snakket eller hvor mange receptioner man har afholdt. Det eneste kriterium der betyder noget, er tallene i WWF's regnskaber. Der finder De dokumentation for nationernes engagement i naturens bevarelse.

Vi tror måske at styrken i vor sag er selvindlysende, men i virkeligheden udgør vi, som forkæmpere for naturens bevarelse, kun et lille mindretal. Dette må ændres. Vi må tackle de usikre, de halvhjertede, kynikerne og de smålige kritikere med al en missionærs energi og inspiration.

Oversat af Herdis Helms

Sir Peter Scott sammen med en halvtam panda fra en forskningsstation i Kina. Læs endvidere dr. Torben Wolffs artikel om pandaen side 3. Foto: WWF/Philippa Scott.

Note 1. Konventionerne om: Handel med truede arter, vådområders beskyttelse, truede arter af vandrende dyr, beskyttelse af arter og levesteder for vilde dyr og planter.

Note 2: På dansk Verdensstrategien for naturbevarelse. Udkommer på VNF's forlag i november 1981.

Kort nyt fra Verdensnaturfonden

Garden har amerikansk bjørn på ...

Hverken Den kongelige livgarde eller andre nationers gardere, som bærer bjørneskindshuer, repræsenterer nogen trussel for den brune bjørn (*Ursus arctos*) eller Grizzlybjørnen, som er en underart af den brune bjørn. Spørgsmålet dukker med regelmæssige mellemrum op i læserbrevkasser. Det skal én gang for alle fastslås, at skindet til de danske (og andre garderes) huer kommer fra den almindelige amerikanske sorte bjørn '*Ursus americanus*'. Denne bjørn er meget talrig, og kan jages ligesom ræv og dådyr som et led i vildtplejen. Arten er ikke truet og der er ingen saglige grunde til at skride ind.

Den engelske garde har i generationer hvert år indkøbt et par hundrede skind af den amerikanske bjørn til den engelske gardes bjørneskindshuer. Der blev altså ikke nedlagt store bjørne i anledning af det nylige kongelige bryllup i England.

Resultatopgørelse for 1980

INDTÆGTER		UDGIFTER	
Bidrag fra VNF-venner	542.877	Gager m.v.	346.892
VNF-støttekreds	257.701	Øvrige omkostninger	263.462
Gaver	531.090		
Opstillede bøsser	80.516	I alt	610.354
Offentlig tilskud	100.000	Det resterende beløb	1.640.286
Royalty	130.132	er anvendt således:	
Kampagner	111.579	Anskaffelser	185.070
Brt. fortj. v/ varesalg	125.942	Henlæggelse i.h.t. fondatsens § 8:	
Kontingenter Pandaklub	208.085	Til reservefond	72.761
Renteindtægter	162.718	Overført til WWF/Internation.	
I alt	2.250.640	ifølge kontrakt	465.855
		Til rådighed for fondens formål	916.000
		I alt	1.640.286

Det detaljerede regnskab for 1980 er revideret af revisionsfirmaet C. Jespersen og godkendt af Miljøministeriet. Regnskabet er fremlagt på Verdensnaturfondens sekretariat.

Nettoindtægternes anvendelse siden 1972

Verdensnaturfondens danske afdeling blev startet i 1972. Siden da har den samlede nettoindtægt været kr. 7.389.636, som er blevet anvendt således:

World Wildlife Fund International har fået kr. 3079.583 (42%). Pengene er bl.a. anvendt til følgende projekter: hvaler, næsehorn, gorillaer, tropiske regnskove og koralrev.

Til danske formål er anvendt kr. 1.360.958 (18%), bl.a. til bevaringsprojekter for havørn, sæler og Vadehavet.

Andre særlige formål er tilført 2.132.906 (29%) og pengene er bl.a. anvendt til tigre, elefanter og uddannelsesprojekter.

Verdensnaturfonden ønsker Dansk Ornithologisk Forening tillykke med 75-års jubilæet d. 16. oktober 1981.

Verdensnaturfonden ønsker Biologforbundet tillykke med 10-årsdagen, der blev afholdt i maj måned i år.

Sommerkampagnen stor succes

Verdensnaturfondens sommerkampagne 1981 har indsamlet mere end 100.000 kr. netto siden kampagne-vogntoget forlod København for at besøge 9 danske byer på 2 måneder.

Billedet er fra Ålborg, hvor Ålborg Lokalkomite var med til at skabe liv og forøget indsamling til naturbevaringsarbejdet. I midten af billedet anes chimpansen Marlene, som sammen med plejefaderen, Kenneth Jensen fra lokalkomiteen besøgte kampagnevoget.

Verdensnaturfonden ønsker at rette en tak til alle de mange frivillige, der har bidraget til sommerkampagnens store succes.

Foto: Ester Studstrup.

Pandaen på verdensomsejling

Verdensnaturfondens bomærke i storsejlet på »Gitte Gry«.

Mange så i presse og TV skuespilleren Erik Wedersøes ekspeditions-skib »Gitte Gry« stå Øresund ud på første etape af den verdensomsejling, der først afsluttes i 1985. Adskillige bemærkede sikkert også Verdensnaturfondens Panda-bomærke i Gitte Grys storsejl. Erik Wedersøes ekspedition er ikke nogen lystsejlsads. Den tjener i høj grad videnskabelige formål. Fartøjet rummer adskilligt teknisk-videnskabeligt udstyr, og internationalt anerkendte danske videnskabsmænd inden for områderne biologi, fysik og medicin får lejlighed til at gennemføre værdifulde studier.

Enestående tilbud

Verdensnaturfondens har med glæde taget imod »skippers' tilbud om at biologer kan deltage i en del af færd, som indebærer enestående muligheder for at udforske plante- og dyreliv i nogle af klodens mest truede områder.

Det 19 tons store stålskib rejser med skiftende besætninger via Sydengland til Lissabon, fra De Kanariske Øer til Vestindien, gennem Panama-kanalen ud til Galapagos-øerne, Fransk Pongnesien, Tahiti, Australien, Java og Singapore. Så går turen hjem via Aden og Det røde Hav, eller syd om Afrika. Alle disse kendte steder kan man i de kommende år se Pandaen i Gitte Grys storsejl som symbolet på naturbevarelse.

Foto: S. A. Mortensen, Nordisk Pressefoto.

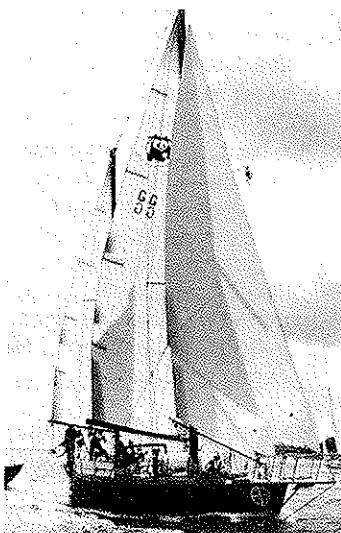

Foto: Tage Rugaard, API.

Lone Hansen (15) og søsteren Lise (18) er i færd med at tælle indholdet fra indsamlingsboksen i Københavns Lufthavn. De to piger fra Humlebæk er altid villige til at tage en tårn og hjælpe Bikubens Vesterbroafdeling med at tælle mønter og sedler til Verdensnaturfondens, oplyser bestyrer Asta Bæk, Bikuben.

Resultatet af optællingen blev mere end 9.000 danske kroner, næsten 5.000 i norske og svenske penge, 1900 kr. omsat fra tyske D-mark og mindre beløb fra en række andre lande i Europa, Asien samt Australien. I alt indeholdt boksen 23.972 kr. - og det er kun 3 måneder siden, den sidst blev tømt!

Tilfredshed med dansk hvalpolitik

Verdensnaturfondens er tilfreds med at den danske regering nu har markeret Danmark som en fredningsvenlig nation ved Den internationale Hvalfangstkommissionens møder i juli i år.

Den danske delegation viste ved sin stemmeafgivning for første gang en klar fredningsvenlig holdning ved hver gang at stemme FOR fredningsforslag. Kun ved afstemningen om et totalstop for hvalfangst i det nordatlantiske område undlod Danmark at stemme, formentlig på grund af et hensyn til den lokale grønlandske befolkning.

Imidlertid er det kun begrænsede fredningsresultater, der blev opnået på kommissionens 33. møde. Det væsentligste er totalfredningen af kaskelothvalen, der er den mest truede af de hvaler, det hidtil har været tilladt at fange. I gennemsnit har der været fanget 1200 kaskelothvaler om året.

Endvidere blev det med virkning fra 1982 forbudt at anvende den såkaldte »kold-harpun«. Ved denne fangstmetode lider de store pattedyr voldsomt, og aflivningen kan tage op til en time.

Den totale fangstkvote for hvaler blev på kommissionens møde fastsat til 13.356 mod sidste års kvote på 13.753. Et særdeles skuffende resultat for de fredningsvenlige nationer og de organisationer, der gennem de seneste år har arbejdet for et stop for al kommerciel hvalfangst.

Drabene på de meget truede Grønlands-hvaler og pukkelhvalerne i det nordatlantiske område fortsætter - fordi de store hvalfangstna-

tioner med USSR og Japan i spidsen nedstemte forslaget om fredning.

Verdensnaturfondens vil fortsat arbejde for at få gennemført et totalt fangststop; et moratorium.

Store Panda-rejser i 1982

Galapagos-øerne, Ecuador og Peru

Marts/april. 18 dage. Ca. 18.500,-.
1 uges sejlads på charret skib rundt mellem Galapagos-øerne.
Leder: Direktør Torben Wolff.

Australien

November. 18 dage. Ca. 19.500,-.
En helt enestående rejse til Australiens dyremæssigt interessante egne, sluttende med 4 dages sejlads mellem koralløerne ved Great Barrier Reef.
Arrangeret i samarbejde med WWF i Australien. Leder: Ole Hamann.

Suriname og Tobago

Marts/april. 18 dage. Ca. 19.000,-.
I lighed med i år gentages denne rejse i 1982.

Er interesseret i at få nærmere oplysninger om rejsen til:

- ☐ Galapagos, Ecuador og Peru.
- ☐ Australien
- ☐ Suriname og Tobago

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.(by): _____

Indsendes til:
Hans H. Kristensen A/S
Rejsesbureau
Åboulevard 56
2200 København N
Tlf. (01) 37 35 33

Madagascar

- en verden for sig selv.

Madagascar er den 4. største ø i verden med sine 1600 km i længden og 400 km i bredden. Engang hang øen sammen med Afrika, som en del af det gamle kontinent Gondwana. Men for mere end 60 millioner år siden, rev Madagascar sig løs og blev til en verden for sig selv.

Et enestående dyreliv

Samtlige verdens 20 arter af lemurer lever på Madagascar. Disse halvaber er, ligesom arter beslægtet med desmerdyr og mangust samt børstesvin, beslægtet med både spidsmus og pindsvin, resultat af den isolerede udvikling som har foregået på Madagascar.

Nogle krybdyr er levende fossiler - levninger fra det gamle Gondwana - og alle 150 frøarter er særegne. Blandt leddyrerne er der kæmpe-edderkopper. En af dem er 10 cm lang og i stand til at angribe krybdyr og mindre pattedyr. Selv blandt flagermus

og fugle, som ellers er i stand til at krydse havet, er Madagascars arter enestående.

Forbløffende variationer

Planterne er meget forskellige. De har tilpasset sig regnskoven på østkysten, bjergsavannen midt på øen, den løvfældende skov i vest og den tornede ørken i syd. Variationerne er forbløffende. På et lille område, ikke større end en fodboldbane, har man fundet ikke mindre end 239

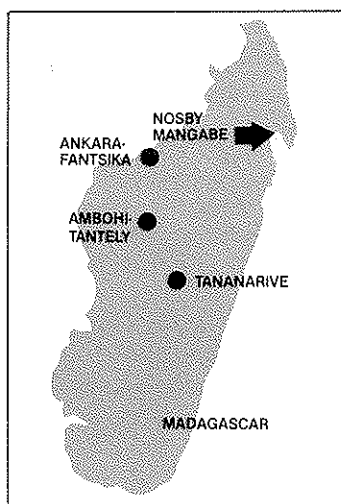
planter, tilhørende 102 forskellige arter og 32 familier. Mange planter har måske medicinske kvaliteter. For nylig opdagede man at plantearten *Vinca rosea* indeholder et stof, som har vist sig at være effektivt ved bekæmpelse af børneleukæmi.

Madagascars regnskov er en mosaik af forskellige blomstrende krat og orchideer. Der findes 650 forskellige orchidearter på Madagascar.

Om dagen glitrer millioner af møl med deres gulplettede blå og grønne vinger i solen. Om natten flager natsommerfuglene mellem træerne. Stærkt farvede frøer fremfører et uophørligt kor af nattemusik, mens det harmoniske kald fra indri'en, den største af lemurerne, ekkoer gennem skoven.

Mennesket og Madagascar

De første af Madagascars tilflyttere fandt øen helt dækket af skov. Den strudselignende

elefantfugl, tre meter høj og den tungeste fugl der nogensinde har eksisteret, og gigantiske lemurer, næsten så store som mennesker, beboede øen.

I dag er begge disse arter udryddet, og det tiltagende tempo i træfældning, har gjort, at kun 20% af den oprindelige skov er tilbage og dyrene som lever der, er mindsket i antal..

De sjældne aye-aye'er

Men Madagascar er stadig et skatkammer af planter og dyr, som kan reddes gennem en hurtig og effektiv beskyttelse. Madagascars befolkning er nu mere end nogensinde blevet opmærksom på hvor »særlig« øen med dens dyre- og planteliv er, og er meget opsat på at redde hvad der er tilbage. Det er især Madagascars halvaber - lemurerne - som har befolkningens interesse - måske fordi de er en tidlig sidegren på menneskets stamtræ.

Der findes tre familier på Madagascar: lemurerne, indrierne og sifakaerne, og den sjældne og mærkværdige aye-aye, som er en familie helt for sig selv.

Måske er det aye-aye'en, som har øget opmærksomheden om øens truede plante- og dyreliv. Alle troede arten var uddød, men da den blev genfundet, blev der gjort et stort arbejde for at bevare den - og den er blevet et symbol på Madagascars bidrag til naturbevarelse.

Verdensnaturfonden og Madagascar

WWF har afsat 100.000 \$ til øjeblikkelig iværksættelse af bevaringsprojekter på Madagascar. Projekterne har fået fuld støtte fra regeringen og IUCN/WWF har lagt vægt på et bevaringsprogram, der er i fuld overensstemmelse med de overordnede mål i World Conservation Strategy (Verdensstrategien for Naturbevarelse, se Panda Nyt 3/80).

De enkelte projekter er elementer i det samlede bevaringsprogram. To af projekterne drejer sig om overordnet planlægning og uddannelse:

Projekt 1368: Der ydes støtte til Verdensnaturfondens repræsentant i Tananarive. Han har ansvaret for planlægningen af de enkelte delprojekter og sørger for at den udviklingshjælp som foregår i landet, koordineres med naturbevaringsarbejdet.

Projekt 1951: Bevarelse af Madagascars natur kræver uddannelse og oplysning. Dette projekt henvender sig i første omgang til lærere under uddannelse og Verdensnaturfonden bidrager med bl.a. diasfremvisere, lysbilleder og andre undervisningsmaterialer.

Tre-delt bevarings-program

For at nå målene i den samlede bevaringsplan, har WWF/IUCN opdelt projekterne i tre underprogrammer.

1. Bevarelse af genetiske ressourcer.
2. Bevarelse af vigtige økologiske processer.
3. Bæredygtig udvikling af økosystemerne.

1. Genetiske ressourcer

Dette program drejer sig om at identificere og undersøge planter og dyr, der kan tænkes at blive nyttige, bl.a. med henblik på anvendelse inden for medicinen.

Tre projekter er allerede godkendt.

Projekt 1911: Ledelsen af Ankarafantsika skovstation.

Dette område er Madagascars bedst beskyttede og er levested for syv lemurarter. Tjenestemænd fra vand- og skovdepartementet og personale fra universitetet skal udarbejde en styringsplan for området og WWF/IUCN bidrager til dette arbejde med bygninger, udstyr og et uddannelsescenter. ➤

POSTBESØRGET AVIS

Adresseringen er udskrevet fra Verdensnaturfondens medlemsregister på edb.

Vedvarende ADRESSEÆNDRING bedes meddelt til postvæsenet. (Flytteblanketter fås på posthusene).

Projekt 1953: Studier og beskyttelse af aye-aye'en på øen Nosy-Mangabe.

Øen Nosy-Mangabe ligger i en bugt på den nordøstlige kyst af Madagascar. Den blev erklæret som reservat i 1965, og det følgende år blev 9 aye-aye'er som var fanget i hovedlandet, sat ud på øen. Aye-aye'en er alvorligt truet på dens normale levesteder i skovene langs østkysten af Madagascar, p.g.a. træfældning.

En anden af Madagascars halvaber, *Lemur septentrionalis*.

Foto: WWF/J. J. Petter

Nu vil, foruden aye-aye'en, andre truede arter som f.eks. indri'en og diadem-sifaka'en, blive overflyttet til øen. WWF's bidrag til dette arbejde vil bestå af videnskabeligt udstyr samt et skib, som åbner mulighed for at forskere og opsynspersonale kan komme frem og tilbage mellem øen og fastlandet.

Projekt 1912: Studier af vegetationen i Ambohitantely-skoven.

I dette fantastiske skovareal, beliggende på højsletten, vil der blive gennemført intensive studier af vegetationen. Det er nødvendigt, for at man i fremtiden kan beskytte skovens værdifulde, økologiske ligevægt.

2. Økologiske processer.

Dette underprogram drejer sig om vandskelsbeskyttelse, skadedyrs-beskyttelse, skovfornyelse og styring af beskyttede områder. Et projekt er allerede godkendt:

Projekt 1952: Udvælgelse af beskyttelsesområder.

Målet med dette projekt er at beskytte Madagascars hovedbiotoper og samtidig gavne den økonomiske udvikling gennem mindske af jorderosion og sikring af en bæredygtig udnyttelse. Der er i forvejen 11 naturreservater, 2 nationalparker og 21 særlige reservater på Madagascar.

3. Bæredygtig udnyttelse

Dette underprogram vil lægge vægt på stødpude-arealerne omkring beskyttede områder og udviklingen af retningslinier for en bæredygtig skovudnyttelse. Programmet omfatter også projekter, der skal sikre et bæredygtigt fiskeri.

De mange naturbevaringsprojekter på Madagascar er et godt eksempel på naturbeskyttelse i overensstemmelse med verdensbevaringsplanen.